

ергономічних системах та інтер'єрах, назвавши його фітодизайном і дав обґрунтування цього поняття: фітодизайн – це проектування і практичне застосування рослин у штучному предметному середовищі, яке вирішує естетичні, медико-біологічні, психологічні проблеми, пов'язані з ізоляцією людини від природного рослинного середовища.

Фітодизайн – це цілеспрямоване науково-обґрунтоване введення рослин в дизайн архітектурного простору з урахуванням їх біологічної сумісності, екологічних особливостей, здатності до поліпшення якості повітря.

Роль фітодизайну у сучасному міському просторі набуває все більшого як естетичного, так і екологічного та функціонального значення: декоративне, символічне, обмежувальне, інформативне, в цілях реклами, екологічне. Основним завданням фітодизайну є зменшення ступеню роздратованості, спричиненого інтенсивним шумом, контрастним світлом, надмірністю транспортних і людських потоків.

Засобами озеленення можна досягнути поліпшення повітряного середовища проживання людини (тонізуючі, заспокійливі запахи), оздоровити навколишнє середовище, в основному за рахунок летючих фітонцидів, очистити повітря від газів, пилу, диму. За допомогою біоіндикації, тобто використання рослин як живих індикаторів забруднення повітря, ґрунту і води, можна оцінити ступінь забруднення навколишнього середовища, постійно контролюючи його якість. Для цієї мети найбільш широко застосовують різні види мохів та лишайників, що особливо актуально внаслідок активного розвитку дизайну вертикального озеленення у міському середовищі.

Ландшафтний дизайн та фітодизайн у наші дні перестав бути локальним явищем. Сфера його застосування розповсюдилась з інтер'єрів будівель на міський простір і стала одним із засобів його вираження. Тому дослідження аспектів ландшафтного дизайну та фітодизайну є надзвичайно важливим у контексті організації міського простору.

Список використаних джерел:

1. Давиденко М.М. Роль академіка А.М. Гродзинського у підвищенні рівня наукових досліджень у ботанічних садах України та Молдови / М.М.Давиденко // Вісник аграрної історії: Зб. наукових праць. – № 4-5. – 2013. – С. 269-272.
2. Кучерявий В.П. Символи і формотворення у фітодизайні та ландшафтній архітектурі / В.П.Кучерявий // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: Символ дерева у світовій культурі та художній творчості, 2006, вип. 16.4. – С.167-174.
3. Інтернет ресурс: <http://obsessionforinspiration.tumblr.com/>
4. Інтернет ресурс: а – <https://www.pinterest.com/>, б – <http://fitostenka.com.ua/>

ПЕРСОНОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ОСОБИСТОСТІ А.П. КАРИШИНА

(до досвіду здійснення)

Рогожа М.М.
(Київ, Україна)

Персонологія як галузь людського знання, отримала остаточне право на громадянство у кінці 40–50-х рр. ХХ ст. У найбільш загальному вигляді персонологія – один з важливих напрямів психології особистості, водночас, її

знаннево-змістове наповнення складає міждисциплінарний дискурс, де предметом дослідження є (у нашому випадку) виразна людська особистість у сукупності її пізнавального, філософського (єдності буття і логіки сприйняття) та культурного вимірів.

Наш намір здійснити персонологічний вимір особистості Андрія Потаповича Каришина (14.08.1912–27.05.1987) обумовлений кількома важливими, як на наш погляд, причинами.

По-перше, він сприймається унікальною за своїм дослідницьким потенціалом особистістю, яка впродовж тривалого часу створила творчий колектив учених-дослідників, які комплексно вели дослідження достатньо важливого напрямку в органічній хімії (хімія аценафтену). Вони істотно розширювали знанневий простір у цьому напрямі та напрацювали пропозиції щодо практичного застосування результатів дослідження.

По-друге, завдяки реалізації на особистісному та міжособистісному рівнях його інтелектуальний потенціал забезпечив не тільки дослідницьку діяльність щодо аценафтену, пізніше – і нафтостиролу та фізіологічно активних речовин. Він забезпечив формування в Полтавському педінституті окремої школи хіміків-органіків за напрямками досліджень вказаних вище органічних сполук. До його учнів належать: Д.М. Кустол, Н.Г. Кривошاپко, Г.А. Печка, Г.Ф. Джурка, В.О. Стороженко, Т.Ф. Дряниця, В.Ф. Баклан, Ю.В. Самусенко, В.І. Магда, В.І. Шинкаренко та інші.

По-третє, серед інших якості особистості відзначимо, що А.П. Каришин був умілим керівником і вправним адміністратором. Тривалий час (понад 18 років) очолював кафедру хімії природничого факультету. Порівняно недовго, але у досить відповідальний період (упродовж травня-листопада 1953 р.) саме в цей час було завершено відбудову зруйнованого війною начального корпусу, завершено будівництва гуртожитку. Однак найбільш повно його адміністративний, точніше сказати – управлінський – потенціал був реалізований на посаді декана природничого факультету (1947–1950; 1955–1958; 1959–1986).

Повертаючись до основної частини важливого, як на наш погляд, питання про персонологічний вимір особистості на основі окреслених іпостасей, шукатимемо причини таких якостей громадянина та вченого.

Для реконструкції причин, які дозволили реалізувати природний потенціал вченого, найперше застосуємо метод історико-психологічної реконструкції, використавши для цього. Тобто, йдеться про дозволу поведінку суб'єкта відносин у конкретній ситуації, коли він причинно-обумовлено обирає її стиль. Зважаючи на ймовірність ситуативних змін у поведінці суб'єктів діалогічного спілкування в тандемі: «право-обов'язок» – настає момент релевантності діяльності різних рівнів, найперше – вербального.

Прикладом ситуації на рівні вербального спілкування декана зі студентом у першого відбувається аналітико-синтетичний образ моделі ситуації, причин її виникнення, впливу на суб'єктну участь у ній студента. Нарешті, йде накладання конкретного образу на сумарну його модель, сформовану на основі діяльнісного характеру, йдеться, зокрема, щодо ставлення до навчального процесу. Прийняття конкретного рішення з вказуванням ситуативної детермінанти деканом виявляється у вмотивованому рішенні, як правило, з врахуванням психоневрологічного статусу особи студента. Про це один з учнів декана (Ю.В. Самусенко) зауважив наступне: «Навіть якщо колись Андрію Потаповичу

доводилось і карати студентів за які-небудь провини, ніхто на нього не тримав зла, бо робилось це в гуманній формі і абсолютно справедливо» [1].

Для більш повного розуміння диспозиційної та ситуативної детермінанти поведінки суб'єкта, який приймає рішення стосовно протилежної сторони діалогу, важливо виявити та зрозуміти домінантні спонукання, емоції, як й емоційний стан в цілому, а також і відносини. Тобто, коли ми звернемося до аналізу вказаної вище цитати, то домінантним спонуканням виступить гуманність, помножена на вагомий доважок справедливо ставлення до другого учасника діалогу.

Формування школи хіміків-органіків тривало достатньо довгий час, упродовж якого вчителем послідовно виявлялися не тільки основні рівні поведінкових стереотипів у певній чи конкретно змодельованій ситуації. Сьогодні з відділі часу власне процес формування науково-дослідницької школи з боку А.П. Каришина сприймається інтелектуальною діяльністю, значною мірою довільною (потреба набрати якусь критичну суму фактів для їхнього ранжування з майбутнім узагальненням і формуванням закінченого уявлення про майбутнього учня). Водночас, він створював і навіть стимулював виникнення в учнів невдоволеністью досягнутого результату чи ситуації, хай навіть проміжної. Цю невдоволеність через обговорення та окреслення помилок і можливість вести дослідницьку діяльність іншим шляхом, переводив у наступні кроки пошуку результату.

На нашу думку, таким чином його інтелект як вченого, наставника та керівника школи, спрямовував у процес інтегрального напряму формування психології особистості молодого дослідника. Цілком можливо, що саме таким шляхом наставник здійснював корекцію розвитку особистості учня в цілому та певних якостей зокрема.

Ще однією важливою іпостассю, яка потребує персонологічного виміру, в діяльнісному аспекті А.П. Каришина стала його нетривала управлінська діяльність: «Деякий час (1951–1955 рр.) йому довелося працювати заступником директора інституту з навчальної і наукової роботи, а з травня по листопад 1953 року він виконував обов'язки директора інституту» [1]. Йдеться про дві рівні відносин в контексті управлінської діяльності: горизонтальний і вертикальний. Статус заступника директора інституту з навчальної і наукової роботи в достатньо специфічних умовах вищого навчального закладу як установи з фактично подвійним підпорядкуванням, мав свої особливості. Плановість, як одна з визначальних ознак тогочасного соціокультурного простору, вимагала постійного контролю виконавської діяльності.

Тут потрібно уточнити два важливих моменти, які стосуються організаційної діяльності заступника директора.

Перший – принципове перезавантаження управлінської (партійної!) вертикалі керівництва Радянським Союзом (09.1953) і, відповідно, початок трансформаційних змін внутрішнього життя соціокультурного простору. Це пов'язано з приходом до верховної влади найяскравішої особистості на постсталінському Олімпі – М.С. Хрущова [2, 3]. Звичайно, це, відповідно до реалій того часу, викликало відповідний резонанс в організації навчально-виховного процесу. Як проректору, довелося здійснювати управлінські дії відповідних установок, які не забарилися надійти.

Другий – емоційне, психологічне й інтелектуальне потрясіння аналітично мислячого та реально сприймаючого реальної дійсності громадянина і вченого після XX з'їзду КПРС (Москва, 14-24.02.1956) [4]. Як відомо, в останній день закінчення його роботи, тобто 24 лютого М.С. Хрущов виступив на закритому засіданні з доповіддю «Про культ особи та його наслідки». Крім того, А.І. Мікоян у своєму виступі розкритикував «Короткий курс історії ВКП (б)» (1938) та негативно оцінив видану впродовж 1917–1955 рр. літературу з історії Великої Жовтневої соціалістичної революції, Громадянської війни та радянської держави.

Для А.П. Каришина, громадянина, вченого, фронтовика, людини зі стійким темпераментом сангвініка, водночас – аналітика і реаліста у ставленні до реалій повсякденності буття, було важко пояснити принаймні самому собі такий поворот у політиці партії. Для нього наступив період подолання включених у свідомість стереотипів...

Список використаних джерел:

1. URL: [http://nature.pnpu.edu.ua/wp-content/upload/2001/03/Каришин Андрій Потапович.pdf](http://nature.pnpu.edu.ua/wp-content/upload/2001/03/Каришин_Андрій_Потапович.pdf)
2. Шаповал Ю.І. Хрущов Микита Сергійович. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. С. 764.
3. Эренбург И.Г. Оттепель. Москва: Советский писатель, 1954. 60 с.
4. XX съезд КПСС. Стенографический отчет. Москва, 1956. Т. I-II.

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СИНЕРГЕТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Романенко Ю.А.
(Донецьк, Україна)

Розвиток особистості виступає цілями і завдання багатьох освітніх програм, декларацій, концепцій тощо. Але висвітлюється питання. В контексті якої парадигми здійснювати розвиток сучасної особистості?

Ми вважаємо, що розвитку пізнавальних і творчих інтересів в особі сприяють різні види технологій: інформаційно-комунікаційні технології, технологія проблемного і дослідницького навчання, гейміфікаційні технології та інші. Що органічно вплітається у вивчення методики навчання дисциплін природно-математичного циклу. Практика показує, що для сучасних учнів, для їх розвитку важливо під час навчання використовувати бесіди, дискусії, ігри, дослідження, а не передачу вже готових знань. На дворі двадцять перше століття, а технології і методики в школі початку двадцятого століття. Сьогодні у нас в класі інше покоління з новими можливостями.

Для розбудови нових технологій можемо припустити, що сучасні діти: бачать не так, чують не те, розуміють не як ми, запам'ятовують по іншому. Можна сказати, що сприймають світ по іншому. Ми вважаємо, що і пізнання в них буде інше. Сьогодні під час дослідження було чітко видно, що вони (сучасні учні) все сприймають навпаки, або якимось дивно, чи інакше. В наш час відмінники бігли до дошки щасливі, а сьогодні кажуть під час виклику до дошки, що над ними «знущаються». Ми думаємо, що ми їх активізуємо, а ми їх навпаки «виключаємо». Ми вважаємо, що мотивуємо, а вони не як не реагують. Таким